

Тања Русимовић*Врање*

УПОТРЕБА ЖАРГОНИЗАМА УМЕСТО ОПИСНИХ ПРИДЕВА У ГОВОРУ ГИМНАЗИЈАЛАЦА У ВРАЊУ

У раду се анализира утицај омладинског жаргона већих и урбанијих средина на мање, провинцијске; као и утицај жаргона на стандардни језик, тј. употреба жаргонизама уместо описних придева. Анализа показује да су најфреквентнији они жаргонизми који нису семантички издиференцирани и који своју семантику добијају тек у одређеном контексту, тј. уз појам на који се односе, те тако говор младих постаје непрецизан.

Кључне речи: жаргон, жаргонизам, описни придеви, стандардни језик, сулстандард

1. Уводне напомене

Проучавање жаргона као особеног језичког варијетета и жаргонизама као специфичног слоја лексике и фразеологије има већ дугу традицију у свету, а у мањој мери и код нас. Код нас жаргон је “више пописиван него описиван, више слављен или осуђиван него тумачен” (Бугарски 2006: 5). Бавимо ли се историјом писања о жаргонским речима, видећемо да први сепарат са списком архаичних жаргонских речи на 5 страница Милана Ђ. Милићевића „Др Ватрослав Јагић у Србији и Софији“ датира из 1895. године.¹ Такође, треба поменути речнике жаргона: недавно је објављено друго издање већ класичног дела Драгослава Андрића (1976, 2005), али су се појавили и новији речници Герзић/Герзић (2002) и Имами (2003).

Жаргон представља занимљив предмет језичког проучавања и када се узме у обзир чињеница да се у једном правцу креће глобализација комуникације отелотворена у светским језицима са енглеским као доминантним предводником, а у другом локализа-

¹ Детаљни попис објављених рукописа о жаргонским речима налази се у Напоменама *Двосмерног речника српског жаргона и жаргону сродних речи и израза* Драгослава Андрића из 1976. године.

ција, као израз жеље да се мисли разумљиво пренесу само људима који чине одређену групу.

2. *Жаргон младих*

Осврнемо ли се на репрезентативну домаћу лексикографију, тј. на речнике САНУ и МС, можемо извући општи закључак да је одредница *жаргон* обрађена углавном адекватно за потребе замишљеног просечног корисника. Жаргон није лако омеђати дефиницијом јер „сам појам жаргона живо осцилира од *језика стируре* до *језика улице*“ (Андрић 1976: VII).

Зато ћемо у овом раду термин жаргон одредити на начин како то чини Ранко Бугарски, који жаргоном назива “сваки неформални и претежно говорни варијетет неког језика који служи за идентификацију и комуникацију унутар неке друштвено одређене групе – по професији, социјалном статусу, узрасту и слично - чије чланове повезује заједнички интерес или начин живота, а која уз то може бити и територијално омеђана“ (Бугарски 2006: 12).

За поједине жаргоне са друштвене маргине у нешто ужем значењу употребљавају се и алтернативни интернационални термини *сленџ* (из енглеског) и *арџо* (из француског); а од домаћих и *шашировачки* (застарео је и асоцира на тајне језике циганских черги) и *фрајерски* (новији, али такође изашао из моде). Треба поменути и *англосрпски* или *срблиш* (срб + English). То је језик који настаје претераним коришћењем енглеских речи код српских говорника². Срблиш користе људи ради стручнијег и ученијег утиска, или ради забаве пишући српски енглеским алфабетом.

Већ је познато и обимно документовано запажање да се жаргонска лексика и фразеологија често јављају у нежаргонским контекстима стандардног језика (нпр. када се жаргонизми користе у књижевним делима). Међутим, досад је мало примећена употреба нежаргонских средстава језичког стандарда на жаргонски начин, која је најчешће обележена неприкладношћу и одсуством мере.

Дакле, „будући примарно везан за друштвене групе, као снажно обележје њиховог идентитета и ексклузиван знак припадности да тој скупини, жаргон је у основи социолект, премда се у неким испољењима преклапа са функционалним стилем или регистром, па и дијалектом. Тако он учествује у сва три главна типа раслојавања у

2 Жаргонизација стручног дискурса јасна је на основу примера из домаће литературе о информатичкој и компјутерској терминологији: *Каснија синхронизација се обавља десним кликом на кеширане фолдере* (Дурбаба 2002: 194).

језику – социјалном, функционалном и територијалном“ (Бугарски 2006:19-20).

Жаргон се одликује језичко-стилским својствима као што су лексичка продуктивност и иновативност, граматичка флексибилност, семантичка експресивност (нарочито у правцу пејоративности и ироније), затим метафоричност и асоцијативност, као и комично поигравање звуком и значењем – често са неочекиваним, па и апсурдним решењима која баш зато делују ефектно.

На неки начин улога жаргона јесте и да разбија стеге и норме на разним језичким нивоима. Тако он понекад предводи процесе промене који су у току и у стандардном језику. Ово нарочито важи за прозодијску норму, посебно када је реч о два темељна правила Вук-Даничићеве акцентуације: да последњи слог не може бити наглашен и да се силазни акценти могу наћи само на првом слогу (нпр. нигде у Србији неће се чути *фолиранѝ* и *развијјоѝика*, већ *фолирѝанѝ* и *развијѝѝика*). Наравно, дијалекатска обележја говора југоисточне Србије појачаће одступање од прозодијске норме што ће бити јасније након анализе пописаних жаргонизама у овом раду.

3. Микро истраживање

Предмет истраживања је жаргон гимназијалаца у Врању³. Истраживањем смо утврдили каква је употреба описних придева у говору ученика. С тим у вези анализирали смо колики је утицај жаргона на културу изражавања ученика.

Циљ истраживања је да се анализира утицај жаргона већих и урбанијих средина на мање, провинцијске, као и утицај жаргона на стандардни језик, тј. замена описних придева жаргонизмима.

Методе и технике истраживања: у овом истраживању користили смо методу теоријске анализе и дескриптивну методу. Техника истраживања је анализа података добијених тестирањем. С тим циљем у Гимназији „Бора Станковић“ у Врању тестирано је 178 ученика (по 2 одељења сва четири разреда).

Ученици су добили нестандардизовани тест са задатком да допуне предложене реченице придевима који дају најпре позитиван, а затим негативан утисак о појму. Задатак је осмишљен тако да што боље региструје фреквентност описних придева и жаргонизама, који су иначе присутнији у усменом изражавању младих. Зато су

3 Досада је највише писано о београдском жаргону, а осим тога Арсенијевић (1997) пише „Оглед о жаргону нишке омладине“, а Љиљак-Вукајловић (1997) пише „Речник жаргонизама ученика Ваљевске гимназије“, док Чанак Маријана објављује „Обележја новосадског омладинског жаргона са речником“ (2005).

и одабрани појмови које млади најчешће коментаришу. У задатку је намерно употребљен жаргонизам да би подстакао спонтаније и слободније решавање задатка.

Хипотезе истраживања: истраживањем смо желели да утврдимо да ли употреба жаргонизама уместо описних придева утиче на културу и прецизност усменог изражавања. Тако смо конципирали следеће хипотезе:

1. У свакодневном говору ученика све мање се користе описни придеви.
2. Описни придеви се свде на придеве општег значења.
3. Описни придеви замењују се жаргонизмима.

Резултати истраживања показују нам у којој мери је свакодневни говор ученика под утицајем омладинског жаргона. Резултате истраживања интерпретираћемо по наведеним хипотезама.

а) У свакодневном говору ученика све мање се користе описни придеви

У вези са овом хипотезом сваки од анкетираних ученика добио је, у оквиру задатка, десет понуђених могућности да са што више примера одреди задати појам. На овај начин сакупили смо велики број одговора, а на овом нивоу анализе занима нас само квантитативна анализа фреквентности описних придева и жаргонизама, тј. овим поводом не обраћамо пажњу да су понављања истих примера велика и да је број примера описних придева и жаргонизама далеко мањи.

Резултати истраживања показују да је проценат фреквентности описних придева у свакодневном говору испитаника веома мали 37%, у односу на фреквентност жаргонизама 63%.

Други задатак у оквиру теста био је конципиран на основу регистрованих најфреквентнијих жаргонизама. Наиме, у понуђеним примерима, у којима је употребљен један од врло фреквентних жаргонизама, требало је да се тај жаргонизам замени са што више адекватних описних придева. У вези са полазном хипотезом ми смо се поново бавили само квантитативном анализом, тј. израчунавали смо са колико речи су ученици замењивали дати жаргонизам. Анализа одговора испитаника наметнула је класификацију на:

- одговоре који су се састојали од само *једне речи* којом испитаници мењају жаргонизам описним придевом;
- одговоре који су се састојали од *две речи* којима испитаници мењају жаргонизам описним придевима;

- одговоре који су се састојали од *више речи* којима испитаници мењају жаргонизам описним придевима.

Резултати истраживања показују нам да је проценат одговора у којима је једном речју замењен жаргонизам веома висок 24%. Процент одговора који садрже две речи је такође висок 34%. Без обзира на то што је највећи проценат забележен у вези са више речи којима је замењен жаргонизам (42%), то је јако мали проценат ако се узме у обзир чињеница да је у задатку истакнуто да се у одговорима наведе што више описних придева. Такође, квалитативна анализа одговора која следи показаће нам које су то речи, колико се понављају исте речи, као и да ли су у одговорима заиста коришћени само описни придеви.

Дакле, на други начин, али до истог закључка дошли смо на основу резултата истраживања, тј. потврдили смо полазну хипотезу да се у свакодневном говору ученика мало користе описни придеви, тј. да је активни речник ученика прилично сиромашан.

б) У свакодневном говору ученика описни придеви се своде на придеве оштријег значења

Овим истраживањем смо, између осталог, желели да утврдимо да ли се описни придеви у свакодневном говору ученика своде на описне придеве општег значења. Резултати истраживања показују да од укупног броја одговора (890) чак 445 одговора, што је 50%, јесу придеви општег значења. Међутим, овако велики број одговора, не значи и велики број примера придева, већ је показатељ да се одређени придеви општег значења увелико понављају. Да бисмо илустровали колика је фреквентност најчешћих придева општег значења, израчунали смо колико се понављају придеви *одличан, добар, лош, досадан* од укупно 445 одговора.

Резултати истраживања показују да је фреквентност придева *добар* изузетно висока и износи 37% у односу на све придеве општег значења. Анализирани придеви *одличан, добар, лош, досадан* чине 93% од укупно 445 одговора, што још једном доказује да је активни речник ученика веома сиромашан, и да је њихово изражавање непрецизно.

Велики је број одговора у којима су испитаници навели две речи, 300 одговора што чини 34% од укупно 890. Анализом смо утврдили да не само да се понављају већ евидентирани описни придеви општег значења него су присутни и поједини жаргонизми (*суџер, катшасирофа, ужас*). Од новијих придева могуће је издвојити: *занимљива, забавна (журка); слабак, згодан, симпатичан, ђаме-*

иан, *шарманџиан* (дечко); *нов*, *модеран*, *користиан* (телефон); *глуи*, *незанимљив* (филм); *џрозна*, *дејресивна* (школа).

На овом нивоу анализе занимљиво је да су испитаници заменили жаргонизам *бомба* са описним придевима *иамеџиан* и *зџодан*. Ово је занимљива појава управо због тога што су то потпуно различите особине једног човека: менталне способности и физички изглед. Дакле, данас је у свакодневном говору ученика прецизног изражавања све мање. Када се узму у обзир најфреквентнији жаргонизми, намеће се закључак да се њима заправо дају само хиперболизоване констатације са позитивном или негативном конотацијом, а да су сами жаргонизми семантички неиздиференцирани.

Одговора у којима су испитаници написали више речи којим замењују жаргонизме има 374, што чини 60% од укупно 890 одговора. Међутим, анализа је показала да се и у овим одговорима увелико понављају описни придеви општег значења већ поменути, понављају се и жаргонизми, а евидентирани су и нови описни придеви⁴.

Интересантно је, на пример, да замена жаргонизма *врх* описним придевима *брз*, *ефикасан*, *скуи*, *ојремљен*, *ипрактичан*, *ојеративан*, *функционалан*, пре свега зависи од појма *мобилни* уз који се налази жаргонизам *врх*, а да сам по себи жаргонизам *врх* само значи високи степен позитивне конотације.

Када се анализира други задатак анкете у целини, уочава се да заправо једне исте речи круже и употребљавају се за опис и бића, и предмета, и појава. Тако да и *журка*, и *дечко/девојка*, и *мобилни*, и *филм* могу уз себе имати придев *добар/добра*, који представља опште место и који нам ништа не говори о предмету или бићу које описујемо. Такође, проблем који се јавља је синонимност речи. Како би описали журку за коју је наведено да је *екстџра*, неки испитаници су написали да је журка *одлична*, неки да је *добра*, а неки да је *најбоља*. Ова три придева никако нису синонимна, а налазе се у истој позицији и употребљени су као синоними. У вези са примером за негативан утисак: да опишу филм који је *леиш*, неки испитаници су написали да је тај филм *очајан*, неки да је *лоиш*, а неки да је *глуи*. И

4 Журка је (*екстџра*) *интересанџина*, *иредивна*, *сјајна*, *узбудљива*, *фина*, *фанџиастична*, *модерна*.

Дечко је (*бомба*) *заводљив*, *иривлачан*, *ирилеј*, *извајан*, *миџићав*, *божансџивен*. Мобилни је (*врх*) *брз*, *ефикасан*, *скуи*, *најквалиџетнији*, *ојремљен*, *ипрактичан*, *ојеративан*, *функционалан*.

Филм је (*леиш*) *неквалиџетџан*, *засџарео*.

Школа је (*бедак*) *заморна*, *неинтересанџина*, *захџивна*, *сџара*, *наџорна*, *моноџона*, *комџромџивана*.

у овом случају јасно је да ова три придева такође нису синонимна, а да су ипак тако употребљени.

Дакле, резултати истраживања потврђују хипотезу да се у свакодневном говору ученика описни придеви своде на придеве општег значења.

в) *У свакодневном говору ученика описни придеви се замењују жаргонизмима*

Анализа података добијених истраживањем показала је да су испитаници, како се и очекивало, поред описних придева у великом броју случајева користили и жаргонизме, да би изразили утиске о предложеним појмовима. Иако је требало да се жаргонизми замене са што више описних придева, резултати истраживања показују да се поред описних придева у одговорима појављују и жаргонизми. Дакле, ученици су у недостатку одговарајућег придева поново користили жаргон, а неки испитаници не разликују поједине жаргонизме од описних придева. Да би смо што боље описали колики је и какав утицај жаргона на свакодневни говор ученика, израчунали смо колика је заступљеност најфреквентнијих жаргонизама у одговорима ученика.

Резултати истраживања показују да 10 најфреквентнијих жаргонизама са позитивном конотацијом (*екстѐра, врх, кул, сѝрава, фул, закон, фенси, суѝер, бомба, земља*) од укупно 45, чине 94% свих одговора који представљају жаргонизме са позитивном конотацијом. То значи да, без обзира на то што су поједини жаргонизми право језичко стваралаштво, пуни духа и сликовитости, најзаступљенији су ипак жаргонизми испражњеног лексичког језгра.

Такође, 7 жаргонизама са негативном конотацијом од укупно 78 регистрованих, представљају 82% од укупног броја одговора који садрже жаргонизам са негативном конотацијом. Дакле, резултати овог истраживања потврђују да је мали број жаргонизама са негативном конотацијом изузетно фреквентан (*смор, бедак, криш, леш, циџла, кайшѝрофа, дно*) и самим тим је и изражавање непрецизно.

Тестирањем смо регистровали да су најфреквентнији жаргонизми⁵:

5 Мање фреквентни жаргонизми евидентирани анкетом су:

- уз појам *журка* : *ѝрофи, илафон, хаос, драма, феѝѝа, баба-роџа (роџа-баба), ѝерверзија, опасна, шаласање, жеѝѝа, ѝуѝѝѝ-фаѝѝѝ, лаџанини (лаџанезе), мрак, ѝѝранс, врућа, ѝомрачина, баѝ-баѝ, вау;*

- екстира (зекстира), врх, кул (кулер, кулијана), фул, стирава, су-
џер (суџеришка), бомба (бомбастична), земља, закон (конза),
фенси (фенсерица, фенин);
- смор (смарање, смарачина, сморуша), бедак (бедара, бедачи-
на), крш, леш (лешондра), циџла, кайастирофа (кайастираино,
кантастирофа), дно (дно-дна).

Интересантно је да ове жаргонизме можемо сматрати универзалним, јер их налазимо уз све понуђене појмове (нпр. екстира је и журка, и дечко/девојка, и мобилни и филм и школа). Овај пример показује да жаргон младих врло често пребацује тежиште значења жаргонизма на контекст. То значи да сам по себи жаргонизам екстира ништа не означава, односно није семантички издиференциран. Своју семантику наведени жаргонизам добија тек у одређеном контексту, што наводи на закључак да жаргонизам екстира има широку лепезу значења. Тако једино можемо објаснити фреквентност оваквих жаргонизама. Такође, приметно је да групу фреквентнијих жаргонизама чине скоро подједнаки број жаргонизама са позитивном и негативном конотацијом. Међутим, ако погледамо списак свих пописаних жаргонизама (123), уочићемо да је број жаргонизама са пејоративним значењем много већи (78), нарочито за појмове дечко/девојка и школа. Дакле, испитивање је показало да међу мла-

бедна, геџо, шруба, чобанска, сељаџизам, јадна, шуга, шрула, мемла, ужас, жалопојка, бљак, циркус, очај.

- уз појам дечко/девојка : профџи, риба, бомба, фрајер, лик (ликуша), цар (царица), фаџа, речовиџи, џек, пџаџко на мафију, мафиџоза, измишљен, маџан, мрак, авион, сила, симџа, џоџиван, џомрачина;

жениџина, џараба, чварак, фиока, дијаџнала, џабор, не џуџај, џаџа ја сам, нафракана, наџифрана, даска, моџка, чобан, сељобер, шумар, бисер, давеж, џробље, жљ, хорор, џреџиџа, очај, омб (о мој боже!) шабан, клоџар, џсџо, менџол, лузер, пџџолоџ, кребил, мама не џуџај, акреџ, пџаџбранаџи, џџџџа, џ, пџаџе-
ник, џозер, јадник, намџор, џибер, џлумаџ, шаџиџа, балван, кварџак;

- уз појам мобилни : оџасан, стџрашан, баџи-баџи, моџан, јак, измишљен, жеџиџи, суров, зао, џори, врџиџи, аџе, докџорски, џром, набуџен, џоџиван, баба-роџа, џерверџија, боли џлава, змај, авион;

исџуџан, бедан, канџа, џоловџак, расџаџ, бојлер, џараба, џџорџи, циџла, фиока, деџонија, џеџанка, конџејнер, џреџиџа, џџџџа, реџарџ, шуга;

- уз појам филм: јак, моџан, измишљен, жеџиџи, вруџ, џеџке, џроџи, мрак, најнај, васиџона, оно као, ли-ли, уживанџија, у сџиџу, стџрава, баџи-баџи, феџиџа; очај, лимунаџа, шруба, жалопојка, убисџиво, џфџфџф, лом, беџџонирање, ужас, зез, бљак, давеж, жљ, шуга;

- уз појам школа: моџна, оџуџиџиџена, зезанџија, земља, чарџак, холивуд; кџи, доџенџи, алкаџираз, џусџелија, циркус, џушење, омб (о мој боже!), руџа, луџара, расџаџ, барака, шуџа, мемла, деџонија, пџиџња, мучење, пџаџа, чџиџи-
лиџиџе, лоџор, шаџиџа, џиџала, деџилана.

дима има више инвентивности и маштовитости када треба дати негативан утисак о овим појмовима.

Занимљиво је да описни придеви који припадају стандардном језику овде фигурирају као жаргонизми, јер су условљени контекстом (нпр. придеви *јак*, *моћан*, *ојасан суров...* не налазе се као одреднице уз појмове *дечко/девојка*, већ персонификују појмове *мобилни*, *филм*, *журка*). Такође је упадљиво да се уз појам *дечко/девојка* налазе жаргонизми који су по врсти речи најчешће именице, тако да функционишу као атрибутиви (нпр. *мрак девојка*, *авион девојка...*), али много чешће као предикативи (нпр. *девојка је бомба*, *царица*, *бисер*, *давеж*, *намћор...*). Присутни су, у мањој мери, и жаргонизми који су по врсти речи придеви, али нестандардни (нпр. *измишљен*, *нафракана*, *нацифрана...*).

Уочљиво је да је жаргонизам *џошиван* још увек присутан у говору младих (*џошиван дечко*, *џошиван мобилни*). „Неки „ишчезли“ жаргонизми после неког времена „оживе“, можда уз формалне или семантичке модификације; то се десило, на пример, са старим изразима *џошивиши* и *џошиван*, који су после вишедеценијске хибернације васкрсли у речнику градске омладине“ (Бугарски, 2006: 29).

Најмање фреквентни жаргонизми јесу: *бојлер*, *доценџи*, *дијаџо-нала*, *ОМБ* (*О мој боже!*), па се стога поставља питање да ли они јесу прави жаргонизми, да ли су у довољној мери прихваћени од групе, или можда никад неће „заживети“.

Такође је уочљиво да испитаници нису користили само жаргонске придеве (*јак*, *моћан*, *ојасан*, *измишљен...*), већ у већој мери и именице (*џлафон*, *мрак*, *џерверзија*, *канџа*, *џиркус*, *руџа*, *земља*, *џром...*), а у мањој мери присутни су и глаголи (*џори*, *врџиши*, *аџе...*). Такође, забележени су и узвици као жаргонизми (нпр. *вау*, *џфффф...*), који се често срећу и у препискама младих путем интернета и мобилних телефона. Међу жаргонизмима присутни су и жаргонски изрази (нпр. *џлава боли* (одличан); *џаџа ја сам*, *мама не џуцај* (много ружан изглед, фризура)), мада је то ретка појава.

На овај начин потврдили смо да је жаргон производ већих урбанијих средина и да се као такав шири на мање средине, тако да је ретка појава да се међу пописаним жаргонизмима издвоји дијалекатски облик, тј. провинцијски жаргонизам. Овом анкетом евидентиране су следеће провинцијске жаргонске речи и изрази: *аџе* (*уједа*), *џеџанка* (*џеџаница*), *џаџко на маџију* (*оџаџ маџије*). Међутим, врло је упечатљив утицај дијалекта на жаргон омладине у Врању када је у питању прозодијска норма, тако да је акценат

појединих жаргонизама следећи: *бедак*, *џафон*, *жалоџојка*, *авион*, *џаџолоџ*, *намџор*, *џоловњак*.

Начин постанка одређених жаргонизама

Анализирајући начин постанка одређених жаргонизама, могли бисмо издвојити следеће могућности, које потврђују ставове у литератури:

- нова, жаргонска значења већ постојећих стандардних речи, често извођена метафоризацијом: *џадобранац* (неприлагођена особа), *џаџолоџ* (душевни болесник), *џоџени* (сиромашна особа);
- позајмљенице, често модификоване, из разних језика, данас најчешће из енглеског: *кул*, *џаџа*, *џул*, *сџрејџ*;
- пермутација слогова и гласова: *конџа* (закон), *џасу* (ужас);
- скраћивање: *џроџи*, *џсихо*, *симџа*;
- иницијали: *Ц* (џабе), *ОМБ* (О, мој боже!), *ЖЉБ*;
- слагање: *џаба-роџа*, *роџа-џаба*;
- понављање: *џај-џај*, *џаш-џаш*;
- суфиксација (најпродуктивнији творбени механизам): *бедџак*, *џоловњџак*, *џебилџана*, *сморџуџа*, *џавеџ*, *џаџиџоџа*, *џуџиџана*, *џенсџериџа*, *сџеџбер*, *бедџачина*, *лешонџра*;
- сливање двеју речи или делова речи у једну: *рџовиџи* (речит и духовит), *џребил* (кретен и дебил).

На основу ове анализе можемо рећи да нам жаргон пружа могућност да сасвим изблиза посматрамо рађање речи и израза, а врло често и читаву путању њиховог краткотрајног, необузданог живота. „Није ту у питању само уживање у измишљању речи, тој свима младима доступној духовној игри која задовољава неке најосновније потребе за поезијом, или бар креирањем поетских фигура; има ту и задовољства што се лансирањем нових израза директно утиче бар на непосредну околину; оставља се свој траг, макар у микродруштву...“ (Андрић 1976: XIII).

Такође, било би неопходно поменути и тумачење Ивана Иваса (1988: 113-131), који у својој *Расџрави* закључује да жаргон заправо обележава простор неслободе и спутаности, а не распојасане креативности.

Овим истраживањем нисмо имали намеру да порекнемо чињеницу да жаргон омладине представља право богатство духовитих метафора и игара речи, напротив, и ово истраживање је регистро-

вало такве примере. Међутим, квантитативна анализа показала нам је да су најоригиналнији и најсликовитији жаргонизми, у ствари, и најмање фреквентни, а да су најфреквентнији они жаргонизми који сами по себи ништа не означавају, односно нису семантички издиференцирани. Своју семантику наведени жаргонизми добијају тек у одређеном контексту.

4. Закључак

На основу нашег истраживања може се закључити да ако је језик жив организам који се стално мења, жаргон би онда представљао његов најнеухватљивији део. Упоредијући наше податке са оним сакупљеним у Андрићевом речнику из 1976. и Герзићевом речнику из 2000. године, намеће се закључак да је анкетом евидентирани скуп жаргонизама модернији од Андрићевог, али још није претрпео већи утицај савременог београдског жаргона.

Како је циљ рада био да укаже да је употреба жаргонизама уместо описних придева врло раширена појава, овим истраживањем смо потврдили: да се у свакодневном говору омладине све мање користе описни придеви; да се описни придеви своде на придеве општег значења; да се описни придеви замењују жаргонизмима.

Овај рад показује да најфреквентнији жаргонизми којима су замењени описни придеви (*екстира*, *кул*, *сиправа*, *врх*; *леш*, *криш*, *дно*) представљају хиперболисани степен позитивног или негативног утиска о појму, а да неко своје значење добијају тек у контексту, тј. уз појам на који се односе.

Такође, као описни придеви најчешће се користе придеви општег значења (*добар*, *одличан*, *лош...*), а када се употреби придев *јак*, *ојасан*, *моћан* због контекста у којем је употребљен (нпр. уз појам мобилни), третира се као жаргонизам. Описних придева уопште има веома мало у речнику данашње омладине тако да је испитаницима било тешко да нађу праве описне придеве којима ће описати жаргонску реч у анкети, па су зато опет користили жаргон. Такође, многи испитаници неке жаргонизме сматрају придевима јер их толико често користе да се понашају као да они припадају стандардном језику.

Како је циљ овог рада био указати да је употреба жаргонизама уместо описних придева веома раширена појава, онда можемо закључити да је непрецизност одлика говорне културе ученика.

Литература

- Андрић 1976: Д. Андрић, *Двосмерни речник српског жаргона и жаргону сродних речи и израза*, Београд: БИГЗ.
- Андрић 2005: Д. Андрић, *Двосмерни речник српског жаргона и жаргону сродних речи и израза*, Београд: Zepeter Book World.
- Арсенијевић 1997: Б. Арсенијевић, Оглед о жаргону нишке омладине, *Језичке мене и животи речи* (ур. М. Шћепановић), Петничке свеске 40, Ваљево: ИСП, 31-47.
- Бугарски 1997: Р. Бугарски, *Језик у контексту*, Београд: Чигоја / XX век (Сабрана дела, 8).
- Бугарски 2006: Р. Бугарски, *Жаргон*, Београд: Библиотека XX век.
- Чанак 2005: М. М. Чанак, Обележја новосадског омладинског жаргона са речником, *Прилози проучавању језика* 36, 207-234.
- Дурбаба 2002: О. Дурбаба, Интернет провајдери у сајбер-спејсу, *Научни састанак слависта у Вукове дане 30/1*, 189-195.
- Герзић, Герзић 2000, 2002: Б. Герзић, Г. Н. ерзић, *Речник савременог београдског жаргона*, Београд.
- Имами 2000, 2003: П. Имами, *Београдски фрајерски речник*, Београд: NNK International.
- Ивас 1988: И. Ивас, *Идеологија у говору*, Загреб: Хрватско филозофско друштво.
- Љиљак-Вукајловић 1997: Љиљак-Вукајловић, Речник жаргонизама ученика Ваљевске гимназије, *Језичке мене и животи речи* (ур. М. Шћепановић), Петничке свеске 40, Ваљево: ИСП, 371-391.

Tanja Rusimović

THE USE OF JARGON INSTEAD OF DESCRIPTIVE ADJECTIVES IN THE SPEECH OF THE GYMNASIUM STUDENTS IN VRANJE

Summary

The study analyzes the impact the adolescent jargon in bigger, urban areas has on the smaller, provincial regions; the effect that jargon has on the use of standard language, specifically reflecting its use in the domain of descriptive adjectives. The results indicate that the most frequent jargons are those that are not semantically differentiated and the analysis also implies that they obtain their semantic value when found in specific context, co referring with the concrete concept. Likewise, there is an evident tendency to use descriptive adjectives of general meaning (*good, great, bad...*), whereas when an adjective, such as *strong, dangerous, powerful* is used because of the context in which it appears (e.g. with the concept *cell phone*) it is treated as a jargon variant.

Прихваћено за штампу јануара 2010.